

**ANTILETHE – O REVISTĂ PENTRU REMEMORAREA
EXILULUI ROMÂNESC**

**ANTILETHE – A MAGAZINE FOR THE REMEMBRANCE
OF THE ROMANIAN EXILE**

Camelia ZĂBAVĂ

Universitatea din Craiova/ University of Craiova

e-mail: cameliazabava@yahoo.com

Abstract: *A literary magazine having a distinct character among all Romanian publications is Antilethe. Its name remind us of the Lethe River (the river of oblivion in Greek mythology) because the main purpose of the founder – Mihaela Albu – together with the editorial board - is an act of restitutio. In short – to bring into attention of the contemporary readers the cultural activity of the Romanian intellectuals from exile. Each issue has a specific subject - Vintilă Horia (no. 1), Mircea Popescu (no. 2), Ștefan Baciu (no. 3) and Camilian Demetrescu (no. 4). Our presentation is mainly focused on the life and activity of the great artist Camilian Demetrescu.*

Key words: literary magazine; Romanian exile; oblivion; restitutio; cultural activity;

Începând cu toamna anului 2018 apare la Craiova o revistă cu o personalitate distinctă, denumită de directorul fondator, Mihaela Albu, – *Antilethe*. Numele, preluat dintr-o însemnare a lui Vintilă Horia („*Lethe era fluviul uitării*”, în care sufletele celor morți se spălau de amintiri înainte de a intra în eternitate. *Antilethe am botezat acest jurnal, pentru ca toți să nu uit*”) (Horia 2004: 77) este explicat mai pe larg – deopotrivă cu justificarea demersului revuistic – în „Argumentul” care însoțește cele patru numere care au apărut până în prezent.

Originalitatea revistei constă în faptul că întregul cuprins este alcătuit din texte semnate de scriitori care au trăit mare parte din viață în exil și publicate la momentul respectiv în alte spații geografice, interzise la noi decenii întregi. În „Argumentul” este explicat, de altfel, foarte clar scopul editorilor: „Prin revista noastră încercăm să contribuim la punerea în circuitul public a unor articole, eseuri, poezii, jurnale etc. scrise și publicate departe de țară și rămase în cea mai mare parte încă necunoscute, venind astfel în sprijinul celor interesați de fenomenul cultural al exilului românesc, aducând

totodată în atenție însăși personalitatea unuia sau a altuia dintre cei pe care-i numim *mari necunoscuți ai culturii române*. Portretele pe care și le-au făcut unii altora, schimbul epistolar dintre ei, jurnalele ori memoriile dau seamă – peste timp – despre dimensiunea umană, dar nu mai puțin de talentul și dăruirea fiecăruia întru păstrarea unei limbi frumoase și curate.” (Albu 2018: 6)

De aceea, fiecare număr este dedicat uneia dintre personalitățile românești care au trăit în exil (Vintilă Horia - nr. 1, Mircea Popescu – nr. 2, Ștefan Baciuc – nr. 3 și Camilian Demetrescu – nr. 4), ediția fiind completată și cu alte materiale necunoscute publicului cititor din țară, de vreme ce exilul a fost un subiect prohibit în timpul perioadei comuniste. Pentru edificare, enumerăm aici câteva dintre rubricile constante: *File din literatura exilului*, *Reviste românești în exil*, *Din presa exilului*, *Restituiri. Texte originale în versiune românească* sau *Din exil despre exil* ș.a.

Numele enumerate mai sus sunt încă (cvasi)necunoscute cititorului din țară. Ne vom opri pentru o succintă prezentare asupra artistului de talie internațională Camilian Demetrescu, deși fiecare dintre cei patru a căror activitate culturală formează tematica unui număr din *Antilethe* s-ar cuveni prezentat cu mai multe amănunte asupra operei literare (ori artistice), dar și a activității jurnalistice și chiar de cititor de reviste, cum a fost cazul lui Ștefan Baciuc.

„Născut în 1924 la poalele munților Bucegi (la Bușteni) – așa cum se menționează în primul articol („Artistul și gânditorul Camilian Demetrescu”) –, acesta va absolvi Academia de Arte Frumoase din București, frecventând, în paralel, și cursurile facultăților de medicină și de filosofie. Începând din 1950 și până în 1969, artistul a traversat o perioadă de intensă activitate afirmându-se atât în sfera artelor plastice (ca participant la numeroase expoziții din țară și din străinătate), dar și printr-o intensă activitate publicistică pe teritoriile criticii de specialitate, devenind director al revistei *Arta*.” (Anghelescu 2018: 9)

Dar multe amănunte asupra activității sale în plan artistic și jurnalistic le află cititorul (în paginile numărului 4) din interviurile cu soția lui Camilian, Mihaela Demetrescu, precum și cu artistul însuși, cel în care acesta este intervievat de Marilena Rotaru și, respectiv, de Mircea Brenciu (acesta din urmă fiind și ultimul interviu pe care l-a acordat Camilian Demetrescu).

Extragem pentru exemplificare câteva dintre aprecierile – privind omul și opera sa – pe care le semnează în paginile revistei unii dintre autori. Astfel, Marilena Rotaru, în preambulul interviului arată că „A fost unul dintre oamenii pe care rar îi poți întâlni. *Artist, scriitor, cărturar*.” (Rotaru 2018: 24) Dan Anghelescu, în articolul de deschidere a „Mozaicului portretistic”, intitulat „Artistul și gânditorul Camilian Demetrescu” scrie despre „mutațiile înregistrate la nivelul *limbajului* său artistic” (Anghelescu 2018: 10), datorate, probabil, și restaurării bisericuței de la anul 1000, precum și despre

„re-întoarcerile către un nou ev mediu în care *alegoria* și *simbolul* revin în prim plan”. (Angelescu 2018: 11)

Iar aceste alegorii și simboluri sunt cel mai bine reliefate în tapiseriile sale, câteva dintre ele, cele *din ciclul Hierofaniilor*, fiind, din 2007, așa cum informează Marilena Rotaru, „expuse în sala de audiențe a Vaticanului, acolo unde Papa primește regii, împărații și președinții planetei. Un mare artist român, Camilian Demetrescu, salută pentru totdeauna, din inima Vaticanului, capetele încoronate și șefii cancelariilor acestei lumi.” (Rotaru 2018: 25)

Cele câteva reperi privind capitolul dedicat lui Camilian Demetrescu s-ar cuveni completate cu altele din celelate rubrici, cu semnalarea poemelor semnate de Virgil Ierunca, Horia Stamatou ori Ștefan Baciu, cu un fragment din *Memoriile unui fost Săgetător* de Vintilă Horia, cu prezentarea uneia dintre cele mai importante reviste din exil – *Limite* de către Mihaela Albu, cu două articole ale lui Camilian Demetrescu publicate în această revistă și multe altele.

Pe scurt, revista *Antilethe* ne pune în față acea Românie *de dincolo*, care, așa cum subliniază Mihaela Albu („în numele redacției”) „a fost reprezentată de valoroși intelectuali – scriitori, filosofi, jurnaliști, oameni de știință și, nu în ultimul rând, de câțiva politicieni.” (Albu 2018: 5) Activitatea scriitoricească desfășurată de ei în exil este astfel subiectul principal al acestei „publicații-oglină a fenomenului cultural românesc desfășurat în teritoriile din afara țării”. Prin ea, se arată, editorii doresc să ofere „o mai bună cunoaștere a vieții și activității – nu de puține ori dramatică și complexă – a celor pentru care exilul a fost, așa cum afirmase metaforic Monica Lovinescu, „o paranteză cât o existență”. (Lovinescu 1997-1998: 171)

References:

- Albu, M. (2018). Datoria memoriei / Duty of Memory. *Antilethe*, nr. 1 (4)/2018.
- Angelescu, D. (2018). Artistul și gânditorul Camilian Demetrescu / The Artist & Thinker Camilian Demetrescu). *Antilethe*, nr. 1 (4)/2018.
- Horia, V. (2004). *Suflete cu umbra pe pământ / Souls with Shadow on Earth*. București: Editura Jurnalul literar.
- Lovinescu, M. (1997, 1998). O paranteză cât o existență / A Paranthetis as long as a Lifetime. *Secolul 20*, nr. 10-11-12/ 1997, 1-2-3/1998.
- Rotaru, M. (2018). Camilian Demetrescu sau revelația sacralului în cotidian / Camilian Demetrescu or the Revelation of Holy in Quotidian. *Antilethe*, nr. 1 (4)/2018.